

Процедура послідовності кроків і реагування на зафіксовані прояви насильницької поведінки щодо учнів/дорослого у школі різними сторонами

Учень або учениця об'єкт булінгу:

1. Голосно і твердо, дивлячись в обличчя кривднику, каже: «СТОП. Припини (називає неприйнятну дію)»
2. Якщо поблизу є дорослий, звернутися до нього з проханням допомогти зупинити ситуацію.
3. Невідкладно повідомити класного керівника свого класу про випадок, який стався.
4. Зустрітись зі шкільним психологом стосовно випадку.

Учень або учениця, поведінка якого/якої була зафіксована і класифікована як булінгова:

1. Миттєво припинити поведінку, яку класифікують насильницькою, в будь-якому прояві до будь-якої дитини та/чи дорослого у школі.
2. Визнати в розмові з класним керівником вчинене порушення Корпоративного Етичного Кодексу Школи (далі КЕКШ).
3. Слідування плану роботи, розробленому шкільним психологом та іншими спеціалістами, врегулювання власного психологічного стану та психологічного клімату у класі.
4. Проявляти самоконтроль.
5. У разі відмови дотримуватися зазначеної вище процедури чи повторної булінгової поведінки вступає в силу Політика вирішення конфліктів школи «Кроки до безпеки».

Процедура/послідовність кроків і реагування на зафіксовані прояви насильницької поведінки щодо учнів/дорослого у школі різними сторонами.

Дитина, яка стала свідком булінгу або акту насильницької поведінки:

1. Миттєво звернутися до будь-якого дорослого, який перебуває поблизу, з проханням допомогти зупинити ситуацію.
2. Невідкладно повідомити класного керівника свого класу про випадок, що стався, якщо інцидент зафіксований серед однокласників.
3. Брати участь у загальних подіях класу за участі класного керівника та психолога щодо врегулювання психологічно-емоційного клімату.

Працівник школи (вчитель, класний керівник та ін.), який став свідком булінгу або акту насильницької поведінки повинен:

1. Миттєво зупинити неприйнятні дії
2. Дізнатися імена та прізвища учасників події. Невідкладно повідомити класного керівника класу про зафіксований акт насилля, надати детальну інформацію про обставини ситуації

3. Вжити невідкладних дисциплінарних превентивних заходів: нагадати правила школи та наслідки їх порушення.

Класний керівник, який дізнався про випадок булінгу з дитиною свого класу:

1. Заспокоїти, розрадити, нормалізувати поведінку всіх учасників акту насильницької поведінки.

2. Визначити, чи цей випадок підпадає під визначення «булінг». Якщо цей акт насильницької поведінки не класифікується як булінг, провести розмову з учасниками події щодо її причин та запобігання такого в майбутньому. Якщо є проявом булінгу – тоді крок 3.

3. Провести розмову з класом з метою нагадати про Антибулінгову політику школи та неприпустимість булінгу у школі.

4. У той же день повідомити батьків суб'єкта і об'єкта булінгу про ситуацію під час особистої зустрічі. 5. У той же день повідомити про ситуацію, що сталася, в батьківській групі з обмеженим доступом, без вказування імен і прізвищ учасників.

6. У той же день повідомити психолога про випадок булінгу у класі.

7. У той же день зафіксувати випадок булінгу в Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога.

8. У співпраці з психологом, керівником МО класних керівників розробити план індивідуальної роботи з класом для нормалізації психологічного клімату, а також провести індивідуальну роботу з учасниками акту насильницької поведінки.

9. Усі подальші дії класного керівника, психолога та директора школи регулює Політика вирішення конфліктів у школі «Кроки до безпеки».

Кроки батьків:

Батьки дитини, яка поскаржилася на булінгову поведінку щодо неї:

1. Повідомити класного керівника про скарги дитини і підозри на булінг, переконатися, що у школі зафіксований і мав місце випадок булінгу, про який розказує дитина.

2. Обговорити скарги дитини на випадок насильницької поведінки щодо неї під час особистої зустрічі з класним керівником і психологом школи.

3. Поговорити з дитиною про неможливість проявів в школі та необхідність співпрацювати зі шкільним психологом та класним керівником до нормалізації психоемоційного стану дитини і психологічного клімату в класі.

4. Зустрітися з психологом школи щодо усунення наслідків булінгу.

5. У разі рекомендацій шкільного психолога звернутися до позашкільного психолога чи психотерапевта. У цьому випадку регулярно повідомляти шкільного психолога про етапи і результати роботи.

6. Відвідати щонайменше 2 зустрічі з психологом школи задля профілактики виникнення в подальшому таких випадків.

7. Постійно надавати й отримувати від класного керівника зворотний зв'язок щодо емоційного стану дитини.

Батьки дитини, у якої зафіксували булінгову поведінку:

1. Прийти на зустріч із класним керівником, психологом та отримати детальну інформацію стосовно проявів дитини та обставин ситуації, що склалася.

2. Ознайомитись із записом у Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога та Політикою вирішення конфліктів у школі. У разі відмови витяг із журналу з описом ситуації надсилають на поштову адресу батьків рекомендованим листом чи на електронну пошту вказану у договорі. Політика конфліктів починає діяти з 4 етапу.

3. Поговорити з дитиною про неприпустимість булінгу у школі та необхідність співпрацювати зі шкільним психологом та класним керівником до нормалізації психоемоційного стану дитини і психологічного клімату в класі.

4. Співпрацювати з психологом школи щодо усунення наслідків булінгу. Відвідати щонайменше 2 зустрічі з психологом школи задля профілактики виникнення в подальшому таких випадків.

5. Звертатися до позашкільного психолога чи психотерапевта за рекомендацією шкільного психолога чи за власним бажанням. У такому разі регулярно повідомляти шкільного психолога про етапи та результати роботи.

6. Постійно надавати й отримувати від класного керівника зворотний зв'язок щодо емоційного стану дитини.

Кроки шкільного психолога щодо роботи з усіма залученими учасниками булінгу:

1. У той же день зафіксувати випадок булінгу в Журналі щоденного обліку роботи практичного психолога зі слів класного керівника, дитини – об'єкту/суб'єкту булінгу, батьків, інших сторін учасників випадку булінгу.

2. У співпраці з класним керівником розробити план індивідуальної роботи з класом для нормалізації психологічного клімату, а також провести індивідуальну роботу з учасниками акту насильницької поведінки.

3. Провести щонайменше 2 зустрічі з батьками обох сторін конфлікту щодо усунення наслідків та профілактичних заходів.

4. У разі потреби, рекомендувати батькам звернутися до позашкільного психолога чи психотерапевта. У цьому випадку регулярно підтримувати контакт із позашкільними спеціалістами та обмінюватися інформацією, коригувати план індивідуальної роботи з учасниками акту насильницької поведінки.

5. Ввести спостереження за всіма учасниками булінгу, акумулювати та аналізувати інформацію від класного керівника, вчителів, батьків тощо до повного відновлення сприятливого психологічного клімату у класі та емоційного стану дітей.

Кроки класного керівника/шкільного психолога щодо роботи зі свідками/пасивними учасниками булінгу:

1. Провести розмову-нагадування з класом щодо неприпустимості проявів булінгу і насильницької поведінки в школі.
2. Провести позапланові класні активності, під час яких діти проявляють себе з менш звичних сторін, мають змогу зблизитися та налагодити відносини.

Кроки працівників школи: Працівник школи, який зазнав булінгу від учня/групи учнів:

1. Назвати неприйнятну поведінку «булінгом» і нагадати про недопустимість проявів булінгу в школі.
2. Повідомити класного керівника про випадок булінгу.
3. Підтвердити письмово випадок булінгу відповідною заявою.
4. Повідомити директора школи про цей випадок